

Ὁλη τὴ νύχτα οἱ ὑπηρέτες τοῦ Ἀρήφ πασᾶ ἀναζητοῦσαν τοὺς ἀπαγωγεῖς τῆς σκλάβας. Μάταια. Οἱ ψαράδες μετέφεραν τὴν Ἰφιγένεια σὲ μιὰ καλύβα κι' ἀπ' ἐκεῖ, τὸ πρωῒ τῆς ἐπομένης μὲ μιὰ ψαράδικη βάρκα στὰ Καβάκια. Ἐνα ἑλληνικὸ ἱστιοφόρο ποὺ πέρασε μετὰ πέντε μέρες γιὰ τὴν Ὀδησσὸ τὴν παρέλαβε καὶ τὴν μετέφερε στὴ Ρωσσία.

Ἡ Ἀζηζὲ ξαναπῆρε τὸ οἰκογενειακὸν τῆς ὄνομα. Ἐγινε πάλι ἡ Ἰφιγένεια Βαρδέκη.

Σ' ἓνα σημείωμά της ποὺ τὸ διέσωσαν οἱ συγγενεῖς της ποὺ ζοῦν ἀκόμη στὴ Ρουμανία ἀφηγεῖται ἡ ἴδια μὲ λίγα ἐκφραστικὰ λόγια τὴν τραγικὴ περιπέτεια τῶν ὀχτῶ χρόνων:

«Ζοῦσα, λέγει, γιὰ τὸν πατέρα μου. Ὡς τὴν τελευταία στιγμὴ πίστευα πῶς ζοῦσε. Κανεῖς δὲν μὲ πληροφόρησε γιὰ τὸν θάνατό του. Ἀπὸ μέρα σὲ μέρα ἤλπιζα πῶς θὰ μποροῦσα νὰ γλυτώσω ἀπὸ τὸ φρικτὸ μαρτύριο καὶ νὰ πέσω στὴν ἀγκαλιά του. Ὁ Νουρουλλάχ, μετὰ τὸν ἀνάνδρο φόνο τοῦ ἀνεψιοῦ του στὴ Ρεδαιστό, μὲ μετέφερε

στὴν Ἀδριανούπολι καὶ κατόπιν στὴ Θεσσαλονίκη. Μὲ κρατοῦσε σὲ τόσο αὐστηρὸ περιορισμὸ ὥστε δὲν μποροῦσα νὰ ἐπικοινωνήσω μὲ κανένα. Πολλές φορές σκέφθηκα ν' αὐτοκτονήσω, μὰ τὴν τελευταία στιγμὴ ἡ σκέψις τοῦ πατέρα μου μ' ἀπέτρεπε νὰ ἐκτελέσω τὴν ἀπόφασί μου.

«Στὴ Θεσσαλονίκη ὁ Νουρουλλάχ ἔπαθε παράλυσι. Τότε μὲ παρέδωσε γιὰ φύλαξι στὸν ἐξάδελφό του Ἀρήφ πασᾶ, ποὺ μὲ πῆρε μαζύ του στὴν Κωνσταντινούπολι. Ἀργότερα κατὰλαβα πῶς μὲ εἶχε κάνει δῶρο σ' αὐτὸ τὸ ἀνθρωπόμορφο τέρας.

Ἐνὰ χρόνο ἔμεινα στὴν Κωνσταντινούπολι. Περίμενα πάντα τὴ μεγάλη στιγμὴ τῆς λυτρώσεως.

Ἐνας εὐγενικὸς ἄνθρωπος θυσιάστῃς γιὰ μένα. Ὁ Σμυρνῶφ. Θὰ τοῦ ὀφείλω εὐγνωσύνη σ' ὅλη μου τὴ ζωὴ.....»

Ἡ Ἰφιγένεια Βαρδέκη πέθανε στὴ Β. ραϊ-λα τῆς Ρουμανίας τὸν Ἰούδιο τοῦ 1913. Οἱ τελευταῖες λέξεις της ἦταν γιὰ τὸν Σμυρν ὦφ.

ΤΕΛΟΣ

Μανδουὰ θ/κ
24 7/12 1934
Ὁταν ἄκουξεν ἀπὸ Κ. Ποδάρη
Ἡ Τρενὴ Περιεῖλε κατ' ἑρμηνείαν
Βαρδίνης,
ἐπὶ ἀνεκδότῳ τὸ 1856 κατ' ἐν

νά τιμωρηθῇ χωρὶς οἶκτο!

Καὶ ἄφοῦ σκούπισε τὸν ἰδρώτα του ὁ
Σεφκέτ Ἰμπραήμ, συνέχισε:

—Διαμαρτυρήθηκα ζώηρότατα γι' αὐτές
τὶς ὑποψίες τοῦ θείου μου. Τίποτε. Τὸ ἴδιο
βράδυ μὲ κάλεσε στὸ Διοικητήριο καὶ προ-
τοῦ προλάβω ν' ἀνοίξω τὸ στόμα μου διέ-
ταξε νά μὲ βάλουν ὑπὸ κράτησιν. Στὴ φυ-
λακὴ ποὺ ἔμενα μοῦ ἀνεκοινώθη κατόπιν ἡ
φανταστικὴ καὶ συκοφαντικὴ κατηγορίᾳ ποὺ
ἀκούσατε πρὸ ὀλίγου στὸ Στρατοδικεῖο.

—Καὶ δὲν διαμαρτυρηθήκατε γι' αὐτό!
ρώτησε ὁ Σμυρνῶφ.

Ἀπὸ δράματα τοῦ ὑποδοῦλου Ἑλληνισμοῦ

ΠΑΙΔΕΣΤΟΣ

«Ὅταν ἦμουν Σκλάβος»

Ἡ τραγικὴ περιπέτεια τῆς ὠραίας Φαναριώτισσας ἀρχοντοπούλας Ἰφιγενείας Βαρδέκης, ἡ ὁποία ἐνεκλείσθη τὸ 1856 εἰς τὸ χαρέμι τοῦ Νουρουλλάχ.

Μαυροῦ 8/ 217/39 1936

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. Κ. ΠΟΛΙΤΗ

Ὁ ἴδιος ἦλθε μέσα σὲ δεκαοκτὼ σχεδὸν μῆνες τέσσαρες φορές. Σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ ἐγὼ, ὅπως ἦταν φυσικὸ, γνωρίσθηκα μὲ τὴν χριστιανὴν ποὺ φιλοξενούσαμεν. Τὴν περιποιήθηκα, ὅπως ἔπρεπε νὰ κάμω. Ἡ διαγωγή μου ἀκριβῶς αὐτὴ τῆς ἔκαμε ἐντύπωσι. Μοῦ ἐνεπιστεύθη διάφορα μυστικά τῆς ζωῆς τῆς ποὺ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ τώρα. Πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἦλθε γιὰ τελευταία φορά ὁ θεῖός μου στὴ Ρεδαϊστό. Προσεπάθησα νὰ τὸν πείσω ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σχέδιον νὰ κατακτήσῃ τὴ Χριστιανή, ἀφοῦ τὸν μισοῦσε, καὶ ὅτι τὸ καλλίτερον ποὺ εἶχα νὰ κάμω εἶναι νὰ τῆς ἀποδώσω τὴν ἐλευθερίαν τῆς. Ἐγὼ φυσικὰ, δὲν ἤμουν σὲ θέσι νὰ τὸ κάμω μόνος μου. Πρῶτον γιατί ἡ φρουρά εἶχε ρητὲς καὶ κατηγορηματικὰς ἐντολὰς καὶ κατόπιν γιατί αὐτὸ θὰ ἐξαγρίωνε τὸ θεῖο μου. Τὸ δεύτερον δυστυχῶς δὲν ἴσχυρα νὰ τὸ ἀποφύγω.

Ὁ Σμυρνῶφ ἄκουε μὲ ἐνδιαφέρον τὸν κατηγορουμένον χωρὶς νὰ τὸν διακόπτῃ.

— Λοιπὸν: ρώτησε μὲ ἀγωνία.

— Ὁ Νουρουλλάχ πασᾶς παρεξήγησε τὰ λόγια μου. Νόμισε πὼς ἐγὼ ἐνδιαφερόμουν γι' αὐτὴ τὴν χριστιανή. Πὼς ἤθελα νὰ τὴν πάρω γυναῖκα μου. Μὲ λίγα λόγια πὼς τοῦ ἐκλεῖψα τὸ θησαυρὸ τοῦ.

— Θὰ σοῦ δείξω ἐγὼ! μοῦ εἶπε καταγνακτισμένος. Εἶσαι ἓνα σκυλλὶ ποὺ πρέπ

— Σὲ ποῖόν; Ὅλοι εἶνε ὄργανα τοῦ Νουρουλλάχ πασᾶ. Κανείς δὲν δέχτηκε οὔτε νὰ μ' ἀκούσῃ. Ἔτσι τὰ πράγματα ἔφτασαν ὡς τὴ σημερινὴ δίκη. Ξέρω τὸ τέλος ποὺ μέ περιμένει. Ἐκανα ἓνα τζουρνάλι στὸν Πατισᾶχ κι' ἔνα στὸ Μεγάλο Βεζύρη, μὰ μολονότι τᾶς εἶλα μὲ δικό μου πρῶτον φοβοῦμαι πὼς δὲν ἔφτασαν στὰ χέρια τους.

Τώρα;

— Τώρα δὲν μένει τίποτε ἄλλο. Σεῖς ποὺ μάθατε τὴν ἱστορίαν μου καὶ τὸ μυστικὸ αὐτῆς τῆς δίκης μπορεῖτε νὰ τὸ φωνάξετε σ' ὅλον τὸν κόσμον.

Τὸ διάλειμμα πλησίαζε νὰ τελειώσῃ. Ὁ Σμυρνῶφ ἔσκυψε σὲ αὐτὸ τοῦ Γιούσμπαση καὶ τοῦ εἶπε:

— Τὸ δὲν ἔπρεπε, μὰ ποῦ ἦρθαν ἔτσι τὰ πράγματα. Ἐνὶ ὅλῳ ἔχει τρόπος νὰ σωθῇ αὐτὴ ἡ γυναῖκα.

— Ἡ γυνὴ ἐπερωτήθη: ρώτησε ταραγμένος ὁ Σεφκὲν Ἰμπραήμ.

— Ὁχι. Μὰ θὰ μπορούσα νὰ τῆς φανῶ χρήσιμος.

— Πολύ δύσκολο. Ἡ φρουρά τοῦ σπιτιοῦ μᾶς ἔχει διπλασιασθῇ καὶ δὲν ξέρω ἂν ἡ Χριστιανὴ σκλάβος βρίσκεται ἀκόμη ἐν τῇ Χριστιανῇ σκλάβῳ.

δῶ... Ἰσως ὁ Νουρουλλάχ νὰ τὴν πῆρε μαζί του στὴν Ἀδριανούπολιν!

— Δὲν μπορεῖς νὰ μάθης;

— Ὁχι, γιατί σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν μπορεῖς νὰ ἐπικοινωνήσῃς μὲ κανένα τοῦ σπιτιοῦ μου. Μοῦ τῶχουν ἀπαγορεύσει...

Ἐνα θῦμα ἀκόμη

Ὁ Σεφκὲν Ἰμπραήμ δὲν πρόλαβε νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του.

Οἱ στρατιῶται μῆκαν στὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ πρόεδρος διάβασε τὴν ἀπόφασιν:

«... Ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος Σεφκὲν Ἰμπραήμ ὁ ἀναξίως φέρων τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἀπεδείχθη προδότης τοῦ Ἐνδόξου καὶ Κρατικοῦ Πατισᾶχ, καταδικάζεται εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον!...»

Μία κραυγὴ διαμαρτυρίας βγήκε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κατηγορουμένου.

Ἡ τελευταία...

Οἱ στρατιῶται τὸν φέμωσαν καὶ τὸν οδήγησαν στὴν φυλακήν...

Οἱ ἀνὸςιοι διαβάτες ποὺ ἔτρεχε νὰ περάσουν τὸ πρῶτ' ἐπομένης ἀπὸ τὴν πλατεῖαν τοῦ Διοικητηρίου, ἀντίκρυσαν ἓνα φοβερὸ θέαμα: ἀπὸ μιᾶς τριγωνικῆς ἐλκινῆς ἀγχόνης κρεμόταν ἓνα σῶμα τυλιγμένο σ' ἓνα λευκὸ μανδύα. Μιὰ χάρτινη πινακίδα κρεμασμένη στὸ στήθος τοῦ νεκροῦ ἔλεγε:

«Σεφκὲν Ἰμπραήμ, προδότης τοῦ Ἐνδόξου Πατισᾶχ καὶ τῆς Πατρίδος...»

Τίποτε ἄλλο....

Ὁ Σμυρνῶφ δὲν ἄργησε νὰ μάθῃ τὸ σπῆτι τοῦ τραγικοῦ θύματος.

Πέρασε νὰ δῇ τί συμβαίνει. Κλειστά παράθυρα καὶ πόρτες. Οὔτε φρουρὸς στρατιώτης, οὔτε ἴχνος ἀνθρώπου. Χτύπησε. Καμμιὰ ἀπάντησις.

Ἐνὰς ρωμὸς μπακάλης, γείτονας, τοῦ ἔδωκε τὴν ἐξήγησιν:

— Ἡ γυνὴ μάννα τοῦ ἀξιωματικοῦ ἔφυγε γιὰ τὴν Σταμπούλ. Κάτι στρατιῶτες ποὺ φύλαγαν ἐδῶ ἔφυγαν κι' αὐτοὶ μαζί μὲ μιὰ γυναῖκα. Πῆραν φαίνεται δι-αταγή.

— Ποῦ πάντες;

Ἀκολουθεῖ